

MUGU ARBEIÐA FYRI AT GÓÐA GONGDIN SKAL HALDA FRAM

Skal góða gongdin halda fram, so er neyugt, at vit fáa eitt breiðari grundarlag av ungum fólki, ið kunnu halda fólkatálinum uppi

SÓLVIT E. NOLSØ

SOLVIT@SOSIALURIN.FO

Seinastu trý árinu hefur fólkatálið veruliga tikið dik á seg og gongdin hefur verið ógvuliga positiv. Somikið positiv, at vit seta met í fólkatáli í Føroyum. Tilflytingin økist meðan fráflytingin minkar. Harumframt hava vit eitt burðaravlop, ið er umleið 300 børn um árið, eins og føðitíttleikin hjá føroyskum kvinnum er umleið 2.5 barn fyri hvørja kvinnu, ið er tað hægsta í Evropa.

– Í nógv ár høvdu vit ein áhaldandi vøkstur av fólki eldri enn 40 ár í Føroyum, meðan nógv av teimum yngri enn 40 ár, fluttu av landinum og nógv komu ikki aftur. Tí fingur vit eina skeikling í fólkasamansetingini, ið var ógvuliga óheppin, sigur Hans Pauli Strøm.

Tað, sum visir seg at henda seinni er, at henda skeiva ringrásin verður vend og tey yngri fólkinu annaðhvørt flyta heima aftur ella velja at verða verandi. Tað eru serliga tann yngri aldursbólkin, ið nú veksur og tað er lykilin til framhaldandi vøkstur og at tryggja grundarlagið betur undir einum framhaldandi.

Undanfarin ár ávirka framrokningina

Tað kann tykast eitt sindur løgið, at tá fólkatálið í Føroyum veksur so mikið skjótt og hefur gjørt tað í nøkur ár eftirhondini, at framrokningin av fólkatálinum enn visir eina stóra afturgongd. Eftir framrokningini hjá Hagstovuni, fara vit niðrum aftur 50,000 um nøkur ár og enntá enda vit niðri á umleið 48,000 um góð 40 ár. Hetta hóast tilflyting og fráflyting síggja út at verða komin í eina tryggja legu og føroyingar velja Føroyar til heldur enn frá, sum annars var rákið.

Sambært Hans Paula Strøm, so er orsøkin, at ein framrokning kann gerast á fleiri mátar og tann, sum Hagstovan nýtur, tekur øll tøl við síðan 1985 og koyrir tað í ein frymil, ið rokna fólkatálið fram eftir.

– Ein framrokning kann gerast á nakrar mátar. Til dømis kann ein skríva uppá nøkur tøl, til dømis burðaravlop og flyting, og á tann hátt gera eina framrokning, men tá verður ein subjektiv framrokning, sigur Hans Pauli Strøm.

Hagstovan nýtur hinvegin ein frymil, ið nýtur øll tøl síðan 1985 og rokna eitt rák frameftir, ið visir hvussu fólkatálið fer at háttu sær.

– Tað vil siga, at burðaravlop, deyðatal, tilflyting og fráflyting verða roknaði frá 1985 og til dagin í dag. Hetta verður brúkt at rokna

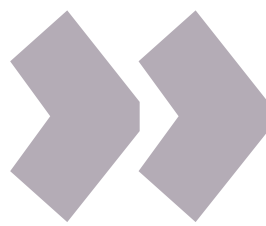
frameftir, sigur Hans Pauli Strøm.

Av tí sama, so eru eisini øll árinu við afturgond, til dømis stóra skræðlið í níti árunum, eisini roknaði við í fólkatálsframrokningini. Tey árinu eru somikið nógv og hava ofta so stór sveiggj við sær, at tey víga tungt í heildarmyndini enn. Stóra framgongdin seinastu trý árinu telja tí ikki so nógv í tí stóru heildarmyndini á higartil 32 ár, men um tey komandi árinu eisini hava eina øking í fólkatálinum við sær, so broytast fyrirteytirnar fyri framrokningini.

– Um framtíðin fer at síggja líka út sum fortíðin hefur gjørt, so passar framrokningin, ið nú er gjord. Tí skulu nøkur góð ár til afturat, áðrenn tað sæst aftur í framrokningini og tað fer at venda rætt veg, tí hesi tøluni byggja partvíst á eitt tíðarskeið, ið er óheppið demografiskt, sigur Hans Pauli Strøm.

Mugu fáa sterkt ungt ættarlið at bera fólka vøksturin

Hans Pauli Strøm sigur, at fyrr ella seinni fer tað at koma javnvág í lutfallið millum tilflyting og fráflyting, tí tað eru ein ásett nøgd av fólki, sum kunnu flyta heim og lata verða við at flyta burt. Tann stóra puljan minkar fyri hvørt ár. Tí verða fyrst og fremst onnur viðurskiftir, ið koma at verða

Um framtíðin fer at síggja líka út sum fortíðin hefur gjørt, so passar framrokningin, ið nú er gjord. Tí skulu nøkur góð ár til afturat, áðrenn tað sæst aftur í framrokningini og tað fer at venda rætt veg, tí hesi tøluni byggja partvíst á eitt tíðarskeið, ið er óheppið demografiskt

avgerandi í framtíðini, um fólkatálið annahvørt skal halda áfram at vaksa ella verða á einum jøvnum høgum støði.

– Við tíðini mugu vit koma hartil, at vit hava nógv mikið av ungum fólki, sum hava aldur at eiga børn, ið verða verandi í Føroyum. Tá javnvágin er komin millum til- og fráflyting, tá skulu vit verða nógv mikið her heim at halda fólkatálinum uppi, sigur Hans Pauli Strøm.

Við tí í huga er tað gleðiligt, at tað hefur verið ein markantur vøkstur at síggja í fólkatálinum í aldursbólkinum, sum er yngri enn 40 ár, bæði hjá kvinnum og monnum. Serliga síðan 2013/14 hefur ein

vøkstur verið at síggja.

Fyri at fáa framhaldandi fólka vøkstur, er tað eitt krav, at politiska skipanin ikki setur seg afturá, nú gongdin sær út til at verða vend. Politiska skipanin skal verða nøgd við tey átøk, ið hava verið viðvirkandi til góðu gongdina, men tað skal arbeiddast við tí allatíðina.

– Fyri nøkrum árum síðani hoyrði ein ofta, at ung fólki tímdu illa at verða í Føroyum. Tað hoyrir mann ikki ofta longur. Føroyar eru í nógvum mátar blivnar meira modernaðar og hava fleiri tilbøð til familjur og teirra børn, sigur Hans Pauli Strøm.

Hann metir tað spæla ein stóran